

KONUK SİHİRLİ DEĞNEK

Y. Bekir Yurdakul

Kanatlı Kediler Masalı
Kanatlı Kediler Masalı (Dört Yavru, Yuvaya Dönüş, Yeni Arkadaş, Kentte Tek Başına), Ursula K. Le Guin, Güneşiği Kitaplığı, Mayıs 2008

"Bayan Emma Tekir, neden dört çocuğunun da kanatları olduğunu açıklayamıyordu. Kitabın "merhaba" tümcesi bu. Yazar Ursula K. Le Guin, okurunu böylesine bir saygıyla karşılıyor. Ve bu saygı her yeni tümcede çoğalıyor, sarıp sarmalıyor okuru... üstelik her yaşta okuru. Bayan Emma Tekir'in dört çocuğunun adlarını bakınız nasıl öğreniyor okur? Emma Tekir seniyen için çocuklarına: "Telma, yüzün kirlî temizlen. Robin, Ceymi'ye vurmayı kes. Hena, mırıldarken gözlerini yarı kapamalısın..."

Ya "dört yavru" kahraman (uçan kediler) nasıl görür hayatı? Okuyunuz: "Gün boyu döne döne geçen araba ve kamyon tekerlekleri, durmaksızın yürüyen, koşan, tepinen, tekmeleyen ayaklabılar ve botlar..." Bir kedinin dört yavrusu var ve dördü de kanatlı! Peki, hangi nedenle "Bayan Tekir'in dert ettiği en son şey çocuklarının kanatları..." oluveriyor? Yanıt

açık: Bitmek bilmeyen sorunlar yüzünden; çevre kirlenmiş, yiyecek azalmış, güvenli ve sessiz bir ortam bulmak olanaksız... Bunca sorun varken hangi olağanüstülük öncelik kazanabilir, onca yaşamsal sorunun önünde yer bulabilir ki! İşte bu nedenlerdir ki Bayan Emma Tekir, "... Yiyecek bulmak ve ailesine bakmak uğruna öyle çok çaba harcıyorduk ki, anlayamadığı şeylere fazla kafa yormuyorduk" diyerek bağliyor bölümü.

İşte, kendi geleceği için bile düşün(e)mez edilmiş milyonlar! Gündelik ekmek ardında tükenen ömürler! Her şeyi bir yana/ öteye atmış yaygın insan tutumları... Ülkemizden insan manzaralarından saydıklarımız... Yadırgı gelen var mı?

İşin bu kadarla bitmediğini hepimiz biliriz. Birkaç sayfa ötede yazar, konuyu başka boyutlarıyla da ele almaktan çekinmiyor: "Dere-deki balıklar hiçbir şey söylemediler. Onlar asla bir şey söylemezler. Çok az kişi balıkların, adaletsizlik hakkında ya da başka herhangi bir

konuda ne düşündüğünü bilir."

Dünyanın/dünyamızın sokaklarını dolduran "balıklar"ı yazarın dedikleriyle birlikte düşününce yaşadığımız hayat üzerine az bilip ne çok konuştuğumuzu düşünmeden edemiyor insan! Ya kentlerin hayatı? Yer yer yolunmuş, çoğun yok edilmiş yeşil doku; betondan yaratılmış bir cehennem! Yazar nasıl görmezden gelecek bu kıyımı/ yakışsızlığı! Elbette basacak çığılı: "Yavruların bildiği tek zemin kaldırım, asfalt ya da çimento ydu!" Gökyüzünü, uçma eylemini; öncesiz ve sonrası, yalnız ve ancak kendilerinin belleyen ötücü kuşların, yazarın kedilerine karşı tutumları da tanıdık gelecektir size: "Şoke edici! Duyulmamış! İzin verilemez!"

Onlar çığılık atadursunlar ve "başka türlü"ye tahammülsüzlük gösterilerini sürdürsünler; kuşlara yanıtıyla beni içten içe gülümseten faraden de söz açmalıyım size: "Siz de tünelleri deneyebilirsiniz!.." Çocuklar için yazdığı, aklı sıra onların "anlama düzeyleri"ne uygun, basit, her türlü ayrıntıyı ve tanımlı bol keppçe/ görgüsüzce doldurduğu metinlerin ardını soran, onca emeğinin heba olduğunu sanıp her boş duvar önünde günlerce ağıt yakan, mangallar devirmiş kalem erbaplarını düşününce büyük usta Le Guin'in okura, çocuğa, kitaba, yaşama saygısı bambaşka anlam ve boyutlar kazanıyor.

Güneşiği Kitaplığı'nın hepimize armağanı Kanatlı Kediler Masalı'nı Naz Beykan, büyük bir başarı ve incelleme Türkçeye aktarmış. Okuru yoran, alık yerine koyan, bitip tükenmeyen tanımların hiç olmadığı olağanüstü bir metindir kapınızı çalan... açmalısınız ya da şöyle seslenmeliyim: Asla kaçırmamalısınız.

Dört kitaplık bu büyük masal; "Çocuklar için nasıl yazılmalı? Okura saygı ne demektir? Dilin evrenine yelken açmak nasıl olur? Okur, bir kitabın (dört kitaplık bir dizinin) içinde nasıl ve neden tutulur? Çocuk kitaplarında toplumsal sorunlara yer vermeli midir?" vb. soruların tamamına yanıtlar bulabileceğiniz olağanüstü bir toplam olarak işiyor yanı başımızda ve işitiyor yaşamı. Yeter ki açık totalim pencerelerimizi.

Gün geliyor, dilimde tüy bitiyor; hele ki çocuklar için yazılmış kitaplarda basitliğin, çocuğun anlamayacağını sanarak her şeyi en ince ayrıntılarına değin belirtmenin yanlış ve yakışsız olduğunu anlatmaktan. Bu alanda kafa yoran, kalem oynatan dostların artık rahat olsunlar çünkü "Kanatlı Kediler Masalı" ellerinin altındadır.

Çocuklar içinse yazdıklarınız, nasıl olmasının (olmamasının) da yanıtlarını en ince ayrıntılarına değin barındırıyor bu olağandışı dört kitap. Ünlü "Yerdeniz" dizisinden, Mülksüzler'den, Başışlanmanın Dört Yolu'ndan, Dünyaya Orman Denir'den çok iyi tanıdığımız 1929 doğumlu Le Guin, şöyle bir uğrak verdiği okuma serüveninizde sizi kanatlandırmaya kararlıdır, bilirsiniz. Ne ki izin vererseniz önce çocuklarını okusun. Lütfen almayın ellerinden...■